TGAU

3000N20-1

DYDD MERCHER, 8 MAI 2019 – BORE

CYMRAEG IAITH

Uned 2

Darllen ac Ysgrifennu: Disgrifio, Naratif ac Esbonio

2 awr a'ch amser estynedig

Cyfenw ______________________________

Enwau Eraill ______________________________

Rhif y Ganolfan ______________________________

Rhif yr Ymgeisydd 0______________________________

© WJEC CBAC Cyf.

VP*(S19-3000N20-1) MLP 36pt

I’r Arholwr yn unig		
	Marc Uchaf	**Marc yr Arholwr**
Adran A (Darllen)	**30**	
Adran B (Ysgrifennu)	**40**	
Cyfanswm	**70**	

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Deunydd Darllen

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du, neu eich dull arferol.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar y dudalen flaen.

Atebwch BOB cwestiwn yn Adran A a B1.

Dewiswch UN o'r testunau yn Adran B2 ar gyfer y dasg ysgrifennu.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd priodol yn y llyfryn hwn.

Mae tudalennau ychwanegol ar ddiwedd y papur os oes angen mwy o le arnoch ar gyfer eich atebion. Gwnewch yn siŵr eich bod yn rhoi'r rhif cywir i'r cwestiwn.

Awgrymir eich bod yn treulio eich amser gan ddilyn y canllawiau canlynol:

Adran A	**– tua 10 munud yn darllen**
	– tua 50 munud yn ateb y cwestiynau
Adran B1	**– tua 10 munud**
Adran B2	**– tua 10 munud yn cynllunio**
	– tua 40 munud yn ysgrifennu

Ni chaniateir i chi ddefnyddio geiriaduron yn yr arholiad hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Adran A (Darllen): 30 marc

Adran B (Ysgrifennu): 40 marc

Caiff nifer y marciau sydd ar gael ei ddangos mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

ADRAN A (DARLLEN): 30 MARC

Yn yr adran hon mae 6 darn darllen ar y thema 'Arwyr'. Darllenwch BOB un o'r darnau'n ofalus ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

DARN DARLLEN 1
100 O ARWYR CYMRU

A1. Pa arwr gafodd 1,627 o bleidleisiau? Rhowch ✓ yn y blwch priodol. [1]

Owain Glyndŵr	☐
Gareth Edwards	☐
Tom Jones	☐
David Lloyd George	☐

DARN DARLLEN 2
ARWR (WICIPEDIA)

A2. Beth yw ystyr ‘anghyffredin’? [1]

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

	✓
Rhywbeth sy’n debyg iawn i bethau arferol	
Rhywbeth sy’n wahanol i bethau arferol	

DARN DARLLEN 3
ARWYR! #GWLADGWLAD

A3. Ble byddwch chi'n gallu gweld y Casgliad Portreadau Cenedlaethol?

[1]

____

____

____

____

____

____

A4. Pa ddiwrnod fedrwch chi ddim gweld yr arddangosfa? [1]

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

dydd Mawrth ☐

dydd Mercher ☐

dydd Iau ☐

dydd Sul ☐

DARN DARLLEN 4
ARWRES Y CYMRY – GWENLLIAN

A5. **Pa DDAU beth sydd wedi eu henwi ar ôl Gwenllian? [1]**

Rhowch ✓ yn y blwch priodol.

cae a ffynnon	☐
castell a thref	☐
tref a chae	☐
ffynnon a chastell	☐

A6. Nodwch a yw'r brawddegau canlynol yn gywir neu'n anghywir drwy roi ✓ yn y golofn briodol. Mae un ateb wedi ei roi i chi'n barod. [2]

	CYWIR	ANGHYWIR
Bu farw Gwenllian yn 1100.		✓
Roedd Gwenllian yn ferch i Gruffudd ap Rhys.		
Roedd gan Gwenllian dri mab.		
Cafodd Gwenllian ei lladd mewn brwydr.		
Roedd llawer o ferched yn arwain brwydrau yn yr Oesoedd Canol.		

DARN DARLLEN 5
LANSIO CYSTADLEUAETH ‘FFERMWRAIG Y FLWYDDYN’

A7. **Gan ddefnyddio gwybodaeth o’r darn darllen, yn eich geiriau eich hun, esboniwch beth yw ystyr yr isdeitl ‘Arwresau cudd y diwydiant’. [3]**

DARN DARLLEN 6
MERCI CYMRU

A8. Ym mha flwyddyn aeth Iola Wyn, am y tro cyntaf erioed, i wylio Cymru'n chwarae pêl-droed? [1]

____

____

A9. Sut mae teimladau Iola Wyn yn newid yn y darn isod? Dylech gyfeirio at y darn i gefnogi'ch ateb. **[4]**

Tachwedd 17, 1993 y gwyliais fy ngwlad yn chwarae pêl-droed am y tro cyntaf erioed. Fyddwn i ddim wedi mynd i'w cefnogi oni bai bod fy nghariad newydd wedi cynnig tocyn i mi, a minnau'n ceisio creu argraff. Roedd angen i Gymru guro Romania er mwyn cyrraedd rownd derfynol prif bencampwriaeth pêl-droed am y tro cyntaf oddi ar 1958. Doeddwn i ddim yn deall pwysigrwydd y gêm, ond fe deimlais y siom pan fethodd Paul Bodin y gic o'r smotyn a chwalu gobeithion Cymru. Fe ddechreuais i fynd i fwy a mwy o gemau a dod i arfer â'r torcalon o golli. Flwyddyn yn ddiweddarach, roeddwn i wedi priodi'r

cariad ac fe gafodd Iwan deithio i 99% o gemau oddi cartre Cymru. Roedd ef a'i ffrindiau wedi bod yn hynod ffyddlon wrth ddilyn y tîm. Roedd amod wrth gwrs i holl dripiau'r dynion oddi cartre, sef bod y gwragedd yn cael trip pe bai Cymru, ryw ddydd, yn cyrraedd rowndiau terfynol pencampwriaeth pêl-droed. Pan gurodd Cymru Andorra, dechreuodd y cynllunio mawr ar gyfer Ffrainc 2016. Dw i'n fwy na pharod i rannu profiadau ar gyfryngau cymdeithasol fel arfer. Ond methais ag ysgrifennu unrhyw beth o werth am fy mhrofiad o fod yn Ffrainc ar y pryd, oherwydd yr ofn na fedrwn gyfleu'r gwir deimlad o fod yno. Allai geiriau ddim gwneud cyfiawnder â'r wefr a brofais yn ystod y mis.

A10. **Mae nifer o ansoddeiriau yn y darn isod. Tanlinellwch UN ansoddair. [1]**

Diwedd siwrnai bêl-droed hudol ac unigryw. Dyna'r mis mwyaf lledrithiol, bendigedig, ardderchog dw i'n ei gofio.

A11. Trafodwch pa mor effeithiol yw'r ansoddair. [2]

A12. CYMHARWCH brofiadau IOLA WYN a LAURA MCALLISTER wrth ddilyn y tîm pêl-droed cenedlaethol i Ffrainc. Gallwch drafod pethau sy'n debyg ac yn wahanol. Dylech gyfeirio at y darn darllen i gefnogi'ch ateb. [7]

A13. GOLYGU (5 MARC)

(i) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y gair cywir i lenwi'r bwlch drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]

Daeth miloedd o bobl i weld yr arddangosfa ac roedd yn

______________________________ mawr.

atyniadol	☐
fethiant	☐
amhoblogaidd	☐
llwyddiant	☐

A13. (ii) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y diwedd sydd mwyaf addas drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]

Roedd y dyn yn gweithio'n galed iawn ac oherwydd hynny fe gafodd...

ei ddiswyddo'n ddirybudd. ☐

ei wobrwyo â chyflog ychwanegol. ☐

ei rybuddio am fod yn ddiog. ☐

ei feirniadu'n hallt gan ei gyflogwr. ☐

A13. (iii) Dewiswch DRI gair o'r rhestr ganlynol a'u gosod yn y bylchau priodol. Gallwch dreiglo'r geiriau os oes angen. [3]

cenedl
cystal
cenhedlaeth
gwell

(a) Mae Elin yn dda am wneud cacen

ond mae Ffion yn ____________________ .

(b) Mae Tudur a Jac ____________________ â'i gilydd am ddarllen.

(c) Mae pedair ____________________ o'r teulu yn y llun.

ADRAN B (YSGRIFENNU): (40 MARC)

B1. PRAWF DDARLLEN (5 MARC)

(i) Gosodwch Y neu YR o flaen y geiriau canlynol. Dylech dreiglo os oes angen gwneud hynny. Mae un ateb wedi ei roi i chi'n barod. [3]

car	y car
merch	
afal	
ysgol	
haf	
gwers	
drws	

B1. (ii) Pa UN o'r canlynol sy'n gywir?
Rhowch ✓ wrth yr ateb cywir. [1]

ei gath hi ☐

ei chath hi ☐

(iii) Cywirwch y frawddeg ganlynol.
Dylech ysgrifennu'r frawddeg yn gywir ar y llinell. [1]

Dywed Elen bod mae hi'n teimlo'n sâl.

____

____

B2. **Yn y dasg hon byddwch yn cael eich asesu ar ansawdd eich sgiliau YSGRIFENNU.**

Dewiswch UN o'r canlynol i ysgrifennu amdano.

NAILL AI,

(a) **Ysgrifennwch bortread o'ch arwr / arwres. Nid oes yn rhaid i'r person fod yn enwog. Dylech esbonio pam mae'r person yn arwr / arwres i chi. Gallwch sôn am**

- **ymddangosiad**
- **cymeriad / personoliaeth**
- **arferion**
- **perthynas â phobl eraill**

NEU

B2. (b) Ysgrifennwch adroddiad papur newydd yn adrodd hanes arwr / arwres sydd wedi gwneud neu sydd yn parhau i wneud rhywbeth arbennig.

Mae 20 marc am gyfathrebu a threfn a 15 marc am ysgrifennu'n gywir. [35]

- **Dylech geisio ysgrifennu rhwng 350 a 500 o eiriau.**
- **Os byddwch yn defnyddio gwybodaeth o'r testunau bydd angen i chi ddefnyddio eich geiriau eich hun.**

- **Gallwch gynllunio eich gwaith yn y blwch isod cyn dechrau ysgrifennu ar y tudalennau sy’n dilyn.**

- **Gallwch ddefnyddio tudalen ychwanegol sydd yng nghefn y llyfryn os bydd angen.**

CYNLLUN

TEITL

DIWEDD Y PAPUR

Rhif y Cwestiwn	TUDALEN YCHWANEGOL, OS OES EI HANGEN. YSGRIFENNWCH RIFAU'R CWESTIYNAU AR YMYL CHWITH Y DUDALEN.

Rhif y Cwestiwn	TUDALEN YCHWANEGOL, OS OES EI HANGEN. YSGRIFENNWCH RIFAU'R CWESTIYNAU AR YMYL CHWITH Y DUDALEN.

Rhif y Cwestiwn	TUDALEN YCHWANEGOL, OS OES EI HANGEN. YSGRIFENNWCH RIFAU'R CWESTIYNAU AR YMYL CHWITH Y DUDALEN.

Rhif y Cwestiwn	TUDALEN YCHWANEGOL, OS OES EI HANGEN. YSGRIFENNWCH RIFAU'R CWESTIYNAU AR YMYL CHWITH Y DUDALEN.